

Prövningsnämndsprocessen

Författare: Länsassessorn Birger Wennberg. Författningstexter med kommentarer. Utgiven av statens nämnd för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer, Stockholm 1968. I distribution Nordiska bokhandeln. 193 sidor, häftad. Pris 20 kr. + moms.

Det finns redan handböcker om taxeringsförfarandet och taxeringsprocessen, t. ex. Taxeringshandbok av G. Hedborg, H. Björne, S. Walberg och S. V. Svensson och Skatteprocessen av Bo Lagergren och Bertil Wennergren. Den senare har tyngdpunkten på processen i överrätterna. Den förstnämnda, i dagligt tal kallad taxeringshandboken täcker både förfarandet och processen i samtliga instanser. Den vänder sig emellertid i första hand till den redan skolade och erfarna läsaren. Nämnas bör också den förträffliga boken Taxeringsmål av Bertil Holmberg och Karl-Axel Lunell, vilken i första hand vänder sig till den stora allmänheten. Som introduktion för den som vill sätta sig in i prövningsnämndsprocessen fyller Wennbergs bok en lucka. En sådan samlad och kortfattad framställning över processen i den första domstolen i processkedjan får nämligen anses önskvärd att ha till hands vid utbildnings- och fortbildningskurser för taxeringstjänstemän. Den har också godtagits som kursbok av länsstyrelsernas utbildningsnämnd. För den som vill vidga eller fördjupa sina kunskaper är det väl sörjt genom hänvisning till litteratur för bredvidläsning.

I förordet säger Wennberg att boken ej gör anspråk på att kallas handbok. Så

vitt jag förstår har den emellertid i hög grad vad man menar med handboks-karaktär d. v. s. man kan använda den i det dagliga arbetet som uppslagsbok. När Wennberg frånkänner den handbokssegenskaper tänker han väl främst på att en del handböcker också ger något därutöver. Detta är visserligen tacknämligt men fordrar i stor utsträckning förbehåll och garderingar, vilket ställer stora krav på läsarens grundkunskaper.

Med hänsyn till syftet att skapa en kurs- och handbok över processen i PN kan man inte kritisera författaren för att han håller sig inom den snävare ramen. Processen i PN omfattar emellertid en del svåra och kontroversiella frågor t. ex. extra ordinär besvärsmått. Här beklagar man att Wennberg i regel inte ger sig in på invecklade tolkningsfrågor samt att han avstår från värderingar. Det kan därför kanske inte anses opåkallat att i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på en del frågor, som ännu tio år efter den nuvarande taxeringsförordningens tillkomst inte är helt klarlagda.

Konsumeras den extraordinära besvärsmått om man haft möjlighet att klaga i vanlig ordning men försummat besvärstiden?

I taxeringshandboken, 2:a uppl., sid. 279 sägs följande :

Till en början må framhållas, att hinder givetvis inte föreligger för en skattskyldig, som med ordinära rättsmedel bragt sin taxering i något hänseende under skattedomstolarnas

prövning, att därefter — inom den härför föreskrivna tiden — anföra extraordinära besvär över samma taxering i något annat hänseende, därå reglerna för sådana besvär är tillämpliga. Tvärtom är denna situation direkt förutsedd och reglerad i 103 §. (Att de båda taxerings-tvisterna inte får avse samma fråga ligger i sakens natur.) Av särskilt intresse att fastslå är, att prövning i extraordinär ordning av en och samma fråga aldrig kan ske två gånger. —

Till de citerade meningarna anknyts på sid. 280 rättsfallet RÅ 1959 Fi 2095, där omständigheterna var följande¹.

Den skattskyldige, som yrkat gift kvinna tillkommande förvärsavdrag, fick av TN endast avdrag med 300 kronor, motsvarande högsta avdrag för gift kvinna utan barn. Hon klagade hos PN efter den ordinarie besvärstidens utgång men inom tiden för anförande av extraordinära besvär. PN ansåg — med orätt — att hon saknade extraordinär besvär rätt. Hennes besvär till KR kom in en dag för sent men tiden för extraordinära besvär hade ännu ej gått ut. Trots att det var fråga om misstagstaxering (100 § 5) TF vägrade KR sakprövning. Den extraordinära besvär rätten ansågs alltså konsumerad genom att den skattskyldige redan varit inne i processen och försummat den ordinarie besvärstiden. I KR behandlades hennes besvär enligt 1928 års TF men på grund av övergångsbestämmelserna till 1956 års TF handlades besvaren i RR enligt den senare taxeringsförordningens regler. Bestämmelserna om misstagstaxering har emellertid i stort sett samma innebörd i den gamla och den nya taxeringsförordningen. — RR:s majoritet vägrade liksom KR sakprövning.

Majoriteten i RR torde ha ansett att det var fråga om s. k. misstagstaxering men att den skattskyldiga förlorat sin extraordinära besvär rätt genom att hon haft möjlighet att klaga till KR inom vanlig tid, vilken hon dock försummat. Man kan säga att det var fråga om samma

¹ Se Skattetidn. RR-utslag 1959 sid. 70, där utslagsdagen dock felaktigt angivits till den 5/12 i stället för den 15/12.

fråga i de båda processerna samt att det var fråga om samma fråga, som den skattskyldiga ville ha prövad två gånger i extraordinär väg.

Finns det senare fall, som strider mot rättsfallet från 1959?

I ett fall, RÅ 1960 Fi 96, vägrade KR sakprövning eftersom besvaren inkommit försent. Den skattskyldigas besvär till RR kom också in försent. RR ansåg emellertid att den skattskyldiga på grund av uppenbart förbiseende inte fått ortsavdrag vid taxeringen till statlig inkomstskatt samt nedsatte därför den taxeringen med tillämpning av 100 § TF. I den skatterättsliga debatten hävdades det ofta att utgången inte är förenlig med det citerade avsnittet ur taxeringshandboken. I så fall skulle utgången också strida mot den i rättsfallet RÅ 1959 Fi 2095. I rättsfallet 1960 Fi 96 förde emellertid den skattskyldiga talan först i KR, där hon klagade över att PN efter besvär av T1 beskattat henne för periodiskt understöd. Hon vidrörde emellertid inte frågan om ortsavdrag. Det var alltså varken en och samma fråga i två taxeringsprocesser eller fråga om prövning två gånger av en och samma fråga i extraordinär ordning. Rättsfallet strider därför inte mot det citerade avsnittet ur taxeringshandboken eller mot RÅ 1959 Fi 2095.

Det finns däremot andra fall, som visar att den extraordinära besvär rätten inte konsumeras om man haft möjlighet att klaga i vanlig ordning men försummat besvärstiden. Såsom exempel kan

² Av de två skiljaktiga ledamöterna i RR ville den ena pröva besvaren enligt 100 § 7) medan den andre ansåg att rättelse borde ske genom resning.

nämnas RÅ 1960 Fi 1725, där omständigheterna var följande.³

Den skattskyldige hade beskattats av PN för inkomst genom försäljning av får. Hos KR yrkade han inom den ordinarie processens ram att han inte skulle beskattas för denna inkomst. KR biföll inte hans talan. Efter den ordinarie besvärstidens utgång yrkade han hos RR under återopande av 100 § 1) TF att han inte skulle beskattas för inkomsten genom fårförsäljningen. RR biföll hans yrkande eftersom det var fråga om inkomst genom försäljning av levande inventarier, vilken inte var av skattepliktig natur, d. v. s. skattefri realisation.³

Utgången i detta fall vederlägger alltså följande påstående i det citerade avsnittet. ”Att de båda taxeringstvisterna inte får avse samma fråga ligger i sakens natur.”⁴ Om man först för en process i vanlig ordning och sedan en i extraordinär ordning måste det alltså anses framgå av rättsfallen RÅ 1960 Fi 1725 och 1961 ref. 52 att man har kvar sin extraordinära besvärsrätt även om båda processerna avser samma fråga. Detta torde dock endast gälla om den extraordinära processen avser 100 § 1)—5). Beträffande besvärgrunderna 6)—7) torde den extraordinära besvärsrätten i motsvarande fall klippas av genom kravet på ursäktlighet.

En och samma fråga kan inte prövas två gånger i extraordinär väg

I det citerade avsnittet påstods att man inte kan få samma fråga prövad två gånger i extraordinär väg. Här ger

³ Motsvarande utgång förekom i RÅ 1961 ref. 52, som dock gällde 123 § 1928 års TF. Anledningen till att det togs upp i referatsamlingen torde ha varit en annan aspekt i frågeställningen om eo-besvärsrätt nämligen om det var en belopps- eller en skattepliktsfråga.

⁴ Liknande inställning framskyntar också hos Lagergren—Wennergren s. 94.

de två sistnämnda rättsfallen inte någon ledning eftersom dessa inte gällde prövning av samma fråga två gånger i extraordinär väg utan en fråga, som först prövats i den ordinarie processen och sedan i extraordinär väg. Anses man bevara den extraordinära besvärsrätten trots att man försummat besvärstiden i den ordinarie processen kan det kanske förefalla stötande om man inte också skulle bevara sin extraordinära besvärsrätt inom femårsperioden trots att man försummat besvärstiden i en extraordinär process. En snarlik frågeställning förekom enligt 1928 års TF i de fall man hade extraordinär besvärsrätt trots deklaraionsförsummelse. Skulle i ett sådant fall den extraordinära besvärsrätten klippts av om man deklarerat och fått underrättelse om TN:s avvikelser? K. G. A. Sandström framhåller i sin bok ”Om taxering” (sid. 288) att det skulle vara orimligt om den extraordinära besvärsrätten förlorades i ett sådant fall. Mycket talar för motsvarande resonemang i den här diskuterade frågan. En viss osäkerhet har kanske rätt efter tillkomsten av det förut omnämnda rättsfallet RÅ 1960 Fi 1725. Särskilt som det förekom skiljaktiga meningar i RÅ 1959 Fi 2095. I ett senare fall, RÅ 1962 ref. 49, har emellertid RR tagit avstånd från möjligheten att pröva samma fråga två gånger i extraordinär väg. Frågan gällde den objektiva skattskyldigheten (kreatursrealisation) och RR yttrade.

PN har enligt sitt den 27 jan. 1961 meddelade beslut funnit M. icke berättigad att på den i målet angivna grunden föra talan i extraordinär ordning mot ifrågavarande taxeringar. Förnyad prövning av frågan, huruvida extraordinär besvärsrätt föreligger på denna grund, kan därefter endast ske efter besvär i vanlig ordning över nämnda beslut. Enär emellertid besvaren hos KR icke anförts inom rätt tid,

är KR:s beslut att icke upptaga desamma till prövning lagligen grundat. —

Såsom nämnts kan man inte lasta Wennberg för att han gått förbi sådana speciella tolkningsfrågor som skisserats här.

Ursäktlighetskravet — 100 § 6) och 7)

Enligt 100 § andra stycket TF skall det framstå såsom ursäktligt vid besvär enligt 6) och 7) att den skattskyldige "icke i annan ordning" åberopat den omständigheten eller det bevis som han hänvisar till för vinnande av riktig taxering. Innebörden av uttrycket "annan ordning" ligger inte i öppen dager. Det får emellertid anses utgöra motsatsen till frasen "om besvär i särskild ordning", vilket är förordningens benämning på det man i dagligt tal kallar extraordinära besvär. Formuleringen "i annan ordning" syftar i så fall på den ordinarie processen. Det skall alltså vara ursäktligt att den skattskyldige inte åberopat omständigheten eller beviset i deklARATIONEN eller i den ordinarie processen.

Av Wennbergs framställning förefaller det som om han anser att man alltid måste ta ställning till ursäktlighetskriteriet vid prövning enligt 100 § 6) och 7). Detsamma kan möjligen sägas om innehållet på sid. 277 i andra upplagan av taxeringshandboken. På sid. 278 i samma arbete understryks att om den skattskyldige känt till omständigheten eller beviset redan innan taxeringen skedde måste det framstå som ursäktligt att han ej upplyst TN därom. Det framhålls vidare att om den skattskyldige först därefter men före utgången av den ordinarie besvärstiden blivit medveten om förhållandet måste det framstå som ursäktligt att han

inte redan i ordinär besvärsväg sökt ändring. Däremot sägs inte något om att det fordras ursäktlighet när den skattskyldige fått kännedom om omständigheten eller beviset först efter den ordinarie besvärstidens utgång. I den skatterättsliga debatten hävdas också understundom att det av författningstexten direkt framgår att det saknas krav på ursäktlighet om man fått reda på omständigheten eller beviset först efter utgången av den ordinarie besvärstiden⁵.

Den senare uppfattningen vinner stöd av två utslag, som RR meddelat i början av 1969. Det första avgjordes den 28 januari 1969 och avsåg K. G. Gustavssons ink.tax. 1960. Följande omständigheter förelåg.

I samband med ackordsförhandlingar reviderades räkenskaperna i G:s rörelse, vilket skedde i juni 1961. Det framkom då att rörelsen visat underskott för beskattningsåret 1959. Den 13 juni 1962 yrkade därför G. hos PN att taxeringarna skulle undanröjas. Varken PN eller KR prövade hans talan. Såsom skäl för att vägra prövning av besvären anförde KR att G. fört besvär först i juni 1962 trots att han fått reda på omständigheten redan under våren 1961 samt att dröjsmålet inte framstod såsom ursäktligt. RR prövade besvären och undanröjde taxeringarna samt yttrade: --- Enär G. icke erhållit tillförlitlig kännedom om sitt inkomstläge förrän under våren 1961, samt den omständigheten att G. inte väckt talan förrän i juni 1962 icke kan betaga honom rätten att föra talan i särskild ordning, ---

Det andra utslaget är från den 18 februari 1969, angående köpmannen E. Kjellerborgs inkomsttaxering 1960 och omständigheterna var följande.

Först i samband med taxeringsrevision 1964 fick K. reda på att hans deklARATION 1960 varit felaktig. Sedan han under åberopande av vad som framkommit vid revisionen 1964 an-

⁵ Jfr K G A Sandström, "om taxering" sid. 188.

fört besvär i särskild ordning vägrade PN att pröva hans yrkande. KR prövade emellertid besvären och biföll K:s yrkande om nedsättning. TI anförde i besvär hos RR. K. hade upptäckt ett fel i sina räkenskaper efter det att taxeringsrevision ägt rum. Hans underlåtenhet att tidigare söka ändring i taxeringarna och därvid åberopa felet kunde icke anses ursäktligt. — RR ansåg att K. hade extraordinär besvärsmätt enligt 100 § 6) TF och lämnade därför TI:s talan utan bifall. En ledamot var skiljaktig och ansåg bl. a. att villkoret *med avseende å ursäktlighet ej var uppfyllt* . . .

Ordalagen i förordningen kan såsom nämnts inte påstås vara helt klara. Om man anser att uttrycket ”i annan ordning” utgör motsatsen till ”besvär i särskild ordning” är det svårt att komma till annat resultat än RR i det första av målen. Den tolkningen av uttrycket ”annan ordning” förefaller också såsom den mest rimliga. I så fall skulle man alltid kunna bortse från kravet på ursäktlighet om den skattskyldige fått reda på omständigheten eller beviset efter den ordinarie besvärstidens utgång. Den neutrala motiveringen i utslaget från den 18 februari 1969 gör emellertid att en del kanske tvekar att dra en så generell slutsats i synnerhet som en ledamot i RR var skiljaktig i det sista målet. En sådan försiktighet får dock anses såsom överdriven.

Vad innebär ursäktlighet?

I förarbetena betonades att inte alltför stora krav borde ställas på ursäktligheten (SOU 1955:51 sid. 204). Enligt de sakkunniga torde i det valda uttrycket ligga att det inte skulle behövas visas *giltig ursäkt*. De sakkunniga hänvisade till 39 § 1928 års TF där det fordrades giltig ursäkt för att deklarationsförsummelse inte skulle medföra förlust av besvärsmätt hos KR. Man hänvisade också

till 58 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken som också har krav på giltig ursäkt⁶. I propositionen underströk departementschefen att generella grundsatser inte kunde uppställas beträffande ursäktligheten utan att prövning fick ske från fall till fall. Det var därvid naturligt att viss hänsyn togs till vilka krav man skäligen kunde ställa på den skattskyldiges förmåga att tillvarata sina intressen i processen (prop 150/1956 sid. 349).

Trots reglerna i 100 § 6) och 7) blir det — som förarbetena visar — ett ganska stort utrymme för subjektiva bedömningar, vilket utesluter en enhetlig praxis. Det hade därför varit av intresse att få några rättsfall ställda mot varandra. Särskilt som åtta år förflutit sedan andra upplagan av taxeringshandboken kom ut. Beträffande ursäktlighetskriteriet åberopar Wennberg emellertid endast tre disparata rättsfall (sid. 121). Så t. ex. säger han om RÅ 1966 Fi 648 att depression inte godtagits som anledning till att besvär inte förts i vanlig ordning. Här hade ett mer nyanserat uttalande varit önskvärt. Med hänsyn till utrymmet för subjektiva värderingar kan man nämligen inte helt utesluta möjligheten att andra ledamöter i RR kunde ha kommit till annat resultat.

Det kan därför vara av intresse att närmare redogöra för omständigheterna i rättsfallet RÅ 1966 Fi 648 och ett annat från samma år, RÅ 1966 Fi 1255 samt jämföra dessa med några andra fall.

Det första, RÅ 1966 Fi 648, gällde lantbrukaren S:s inkomsttaxeringar 1962

⁶ Giltig ursäkt torde i stort kunna sägas överensstämma med laga förfall. Jfr K. G. A. Sandström förut a. a. och Gärde m. fl. Nya rättegångsbalken sid. 441.

och 1963 och följande omständigheter förekom.

S. hade trots anmaning inte deklarerat och därför sköntaxerats i enlighet med nedanstående uppställning. Först i maj 1964 kom han in med deklARATIONER och yrkade att taxeringarna 1962 och 1963 skulle bestämmas i enlighet med dessa.

År	Sköntaxering	Deklaration
1961	10.000	14.479
1962	19.613	./ 6.529
1963	25.000	12.220

Han uppgav att han på grund av depression varit ur stånd att tillvarata sina intressen. En kamrer vid Lantmannaföreningen intygade att N. på grund av depression eftersatt gårdens skötsel samt att personal från föreningen i flera år hjälpt N. med hans potatisodling både ifråga om besprutning, skötsel och upptagning. PN: ej prövning. KR ansåg att N. hade extraordinär besvärsmått. Efter besvär av TI fastställde emellertid RR PN:s beslut.

Det andra målet, RÅ 1966 Fi 1255, gällde civilingenjören N:s taxeringar 1961 och 1962.

N. drev en egen rörelse och en annan tillsammans med en kompanjon samt var dessutom delägare i flera fastigheter. På grund av att han saknat kännedom om reglerna om förlustutjämning hade han försummat att yrka förlustavdrag i rätt tid. Detta ansåg han ursäktligt med hänsyn till sin höga ålder, född 1895 och dels på grund av de svåra psykiska påfrestningar, som han utsatts för genom sin hustrus svåra sjukdom och därefter följande död. Sedan PN vägrat prövning framhöll han i KR att han sedan flera år led av afasi, varigenom hans förmåga att uppfatta skrivna ord och siffror var bristfällig. Mängden av deklara-tionsbilagor och siffror medförde också att hans arbete med deklARATIONEN blev tungt och koncentrationskrävande. Samtliga instanser ansåg att N. saknade extraordinär besvärsmått, d. v. s. man ansåg inte att ursäktlighet förelåg. RR lämnade dessutom en resningsansökan av N. utan bifall.

En mer förstående inställning mötte emellertid den skattskyldige i ett tidigare

rättsfall, RÅ 1959 Fi 41, där regeringsrätten tillämpade 100 § 6) TF. Ursäktligheten grundades på depression, som var föranledd av motgångar i affärer och hustruns sjukdom.

Ett annat fall som kan noteras är RÅ 1959 Fi 845. Den skattskyldige, som separerat från sin hustru, hade på grund av missuppfattning av rättspraxis underlåtit att yrka avdrag för periodiskt understöd till henne. Regeringsrätten ansåg att den skattskyldige hade besvärsmått enligt 100 § TF. För att förebygga missförstånd bör det understrykas att utgången inte strider mot RÅ 1962 ref. 31. I det senare fallet hade nämligen den skattskyldige med full insikt om dåvarande rättspraxis avstått från att yrka avdrag för kostnad för ersättningsanskaffning. Först sedan regeringsrätten ändrat sin praxis hörde han av sig i extraordinär väg, självfallet utan framgång. Men i motsats till RÅ 1959 Fi 845 förelåg det inte någon missuppfattning av innebörden av rättspraxis utan den skattskyldige hade med öppna ögon avstått från att föra talan i rätt tid. Man saknar den jämförelsen i Wennbergs bok.

Av särskilt stort intresse är att jämföra RÅ 1964 Fi 1164 med de två förenämnda fallen från 1966. RÅ 1964 Fi 1164 gällde överingenjören F. och följande omständigheter förelåg.

F. deklarerade inte och blev därför sköntaxerad för 80.000 kronor. Hos PN yrkade han taxering i enlighet med en dit insänd deklARATION, i vilken han uppgav ospecificerade utgifter till belopp av 44.541 kronor. PN tog upp besvären till prövning enligt 123 § 1928 års TF men medgav avdrag för kostnader med endast 2.000 kronor. KR deserterade men RR ansåg att ursäktlighet förelåg och prövade besvären med tillämpning av 100 § 7) 1956 års TF samt medgav avdrag för kostnader med skäligen

12.000 kronor. Som grund för extraordinär besvärshöjning hade F. åberopat hög ålder och bristande kunskaper i svenska språket.

De återgivna rättsfallen visar att det inte är någon överdrift i påståendet att tillämpningen av 100 § 6) och 7) medger stort utrymme för subjektiva bedömningar, vilket utesluter en enhetlig praxis. Ursäktlighet eller inte ursäktlighet avgörs vanligen genom en samlad bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Just därför tycker kanske en del att ursäktlighetskravet kunde ansetts uppfyllt för den hårt prövade mannen i rättsfallet RÅ 1966 Fi 1255. Till förut nämnda omständigheter i detta fall kan tillfogas att det sammanlagda underskottet i den skattskyldiges rörelse under två år uppgått till ett avsevärt belopp. Det finns förespråkare för den tolkningen att den skattskyldige såsom stöd för ursäktlighet huvudsakligen framhållit sin okunnighet om bestämmelserna om förlustutjämning. Med hänsyn till hans omfattande verksamhet kunde man emellertid fordra att han vänt sig till någon expert. En sådan tolkning kan emellertid inte läsas ut av regeringsrättens utslag. Skulle den vara riktig kan det ifrågasättas om inte den skattskyldiges gradering av omständigheterna fått spela en allt för stor roll.

Med hänsyn till bokens karaktär av handbok har Wennberg givetvis inte kunnat ta upp här antydde kontroversiella frågor. Men i samband med att han åberopar rättsfall önskar man att han varnat för risken att dra för kategoriska slutsatser. Hans knapphändiga uttalande att depression inte grundat ursäktlighet i rättsfallet RÅ 1966 Fi 648 kan nämligen föranleda läsaren att tro att depression överhuvud inte godtas som grund för ur-

säktlighet. Efter tillkomsten av de två rättsfallen från 1966 förekommer det också i den muntliga skatterättsliga debatten sådana påståenden som att depression inte godtas som grund för ursäktlighet. I detta sammanhang kan det också vara av intresse att konstatera att tre ledamöter i regeringsrätten — som deltog i avgörandet i RÅ 1966 Fi 648 — också var med om avgörandet i RÅ 1966 Fi 1255. Det är emellertid inte alldeles uteslutet att regeringsrätten med en annan sammansättning kunde kommit till motsatt resultat.

Syftet med 100 § 6) och 7) är ju att under vissa förutsättningar undanröja följderna av ursäktliga misstag eller underlåtenhetssynder. Eftersom det är fråga om att riva upp lagakraftvunna taxeringar får urvalet av sådana omständigheter inte göras alltför lättsinnigt utan såsom Wennberg framhåller måste detta ske restriktivt. Oefterrättlighet eller upprepad nonchalans från den skattskyldiges sida utesluter givetvis ursäktlighet. En restriktiv tolkning av ursäktlighetskriteriet rättfärdigas däremot inte av en önskan att hålla efter försumliga skattskyldiga. För sådana fall anvisar TF böter och vite. Har dessa möjligheter försumrats kan man inte ta skadan igen genom en restriktiv attityd vid avgörandet om ursäktlighet föreligger.

Gränsdragningen i de enskilda fallen mellan ursäktlighet och oursäktlighet blir till syvende och sist inte något annat än tyckande. Subjektiva bedömningar låter kanske finare men i realiteten är det samma sak. Även på detta område har handbokscharakteren tvingat Wennberg till tystnad. Man hoppas att han, som har stor erfarenhet på området, kommer

att redovisa sina synpunkter i en tidskriftsartikel. Är t. ex. myndigheternas tillämpning av 100 § 6) och 7) restriktivare eller liberalare än lagstiftarens intentioner? Skulle det inte i de flesta fallen bli billigare för det allmänna att med stöd av ett mera liberalt ursäktlighetsbegrepp rätta materiellt oriktiga taxeringar än att i det enskilda fallet föra ingående diskussioner om eventuell ursäktlighet? Skulle en liberalare tolkning med-

föra en för strid ström av extraordinära besvär? Dessa är en del av de frågor som kommer upp då man tar del av de inte särskilt fåtaliga rättsfallen angående 100 § 6) och 7) TF.

Som redan nämnts kan man inte förebrå Wennberg för att man i en handbok inte kan gå in på en del av de problem, som tagits upp här. Som handbok fyller Wennbergs bok emellertid kraven varför den kan rekommenderas.

Hans Bylin